

Claudio Abbado

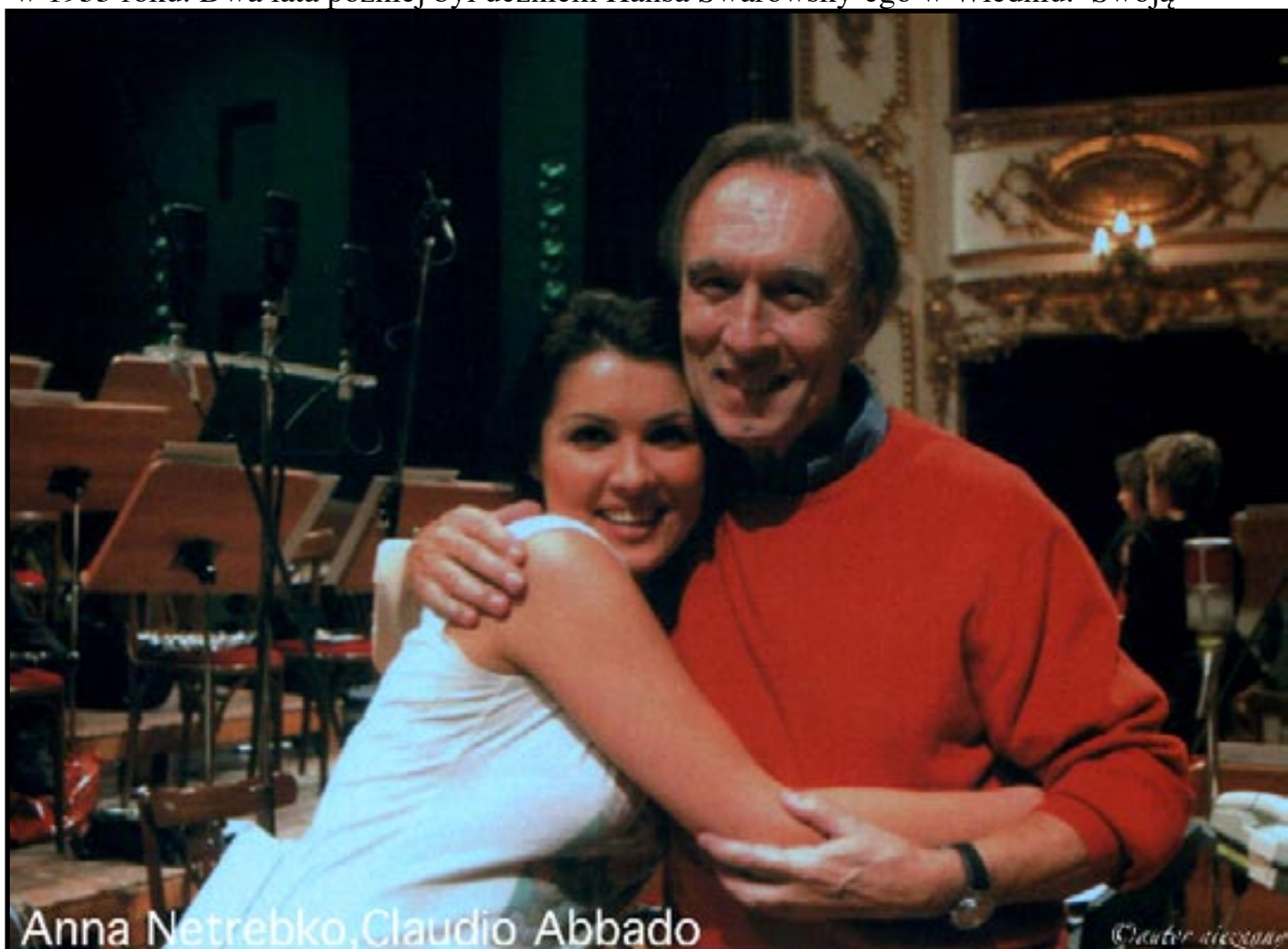
Jest bez wątpienia jednym z najbardziej wszechstronnych dyrygentów. Z jednakowym mistrzostwem prowadzi koncerty symfoniczne i przedstawienia operowe. Jego muzyczne upodobania nie ograniczają się tylko do uznanych mistrzów muzyki symfonicznej od Beethovena, Schuberta, Schumanna, Brahmsa, Mahlera, do Ravela, Ryszarda Straussa, Debussy'ego czy twórców opery z Verdim, Rossinim, Puccinim, Donizettim i Wagnerem na czele. W obrębie jego zainteresowań jest też muzyka współczesna od: Beli Bartoka, Liugi Nomo, Karlheinz Stockhausena do Witolda Lutosławskiego, Tadeusza Bairda czy Krzysztofa Pendereckiego, który zawdzięcza mu premierę *Raju utraconego* w La Scali. W tej sytuacji opinia wybitnego odtwórcy muzyki współczesnej ma pełne uzasadnienie.

Swojej aktywności artystycznej nie ogranicza tylko do teatrów operowych czy estrad koncertowych. Z równym powodzeniem dokonuje nagrań z najlepszymi orkiestrami i znanymi

solistami. Można powiedzieć, że jest prawdziwą gwiazdą światowej fonografii. Nagrywa dla: Deutsche Grammophon, EMI Classics i Sony Classics. Dyskografia Abbado obejmuje kilkaset pozycji, a same nagrania najdobitniej świadczą o jego wszechstronności. Komplety dzieł symfonicznych: Beethovena, Brahmsa, Mahlera, Schuberta, Mendelssohna i Czajkowskiego otrzymały wiele prestiżowych nagród. Podobnie ma się rzecz z nagraniami operowymi, szczególnie Verdiego. Oczywiście znaczny procent nagrań Claudio Abbado stanowią dzieła kompozytorów współczesnych. Na czym polega mistrzostwo tego dyrygenta? Przede wszystkim na znakomitym opanowaniu techniki dyrygenckiej co pozwala mu na precyzyjne prowadzenie rozbudowanych aparatów wykonawczych. Jego interpretacje ujmują logiką, przemyślaną ekspozycją każdej frazy i epizodu, subtelną fantazją i elegancją, energią oraz znakomicie rozplanowaną dynamiką, której potrafi nadać, kiedy trzeba, wyjątkowy rozmach. Przy tym wszystkim potrafi sugestywnie budować właściwą atmosferę i ekspresję wykonywanego dzieła. „Abbado potrafi wykonywany utwór uczynić przejrzystym i logicznym. Zetknięcie niewątpliwej inteligencji dyrygenta i tak dobrego zespołu jakim są nadal Filharmonicy Wiedeńscy dało w efekcie jedną z ciekawszych interpretacji.” – napisano w recenzji nagrania V Symfonii Brucknera.

Urodził się 26 VI 1933 w Mediolanie. Studiował w rodzinnym mieście: grę na fortepianie u E. Calacego i kompozycję w klasie Bettinello, a dyrygenturę u Antonia Votto. Dyplom otrzymał w 1955 roku. Dwa lata później był uczniem Hansa Swarowsky'ego w Wiedniu. Swoją

Anna Netrebko, Claudio Abbado

pierwszą nagrodę otrzymał już 1958 roku w Tanglewood, była to nagroda imienia Sergiusza Kusewickiego. Pracę dyrygenta rozpoczął z Orkiestrą Kameralną w Mediolanie, prowadzoną wówczas przez jego ojca. W 1963 zadebiutował jako dyrygent operowy we Florencji gdzie prowadził dzieło Granadosa *Goyescas*. W tym samym roku otrzymał w nowym Jorku nagrodę na Konkursie Dyrygentów im. D. Mitropoulosa. Od tego momentu rozpoczęła się jego międzynarodowa kariera. Już w 1965 roku rozpoczyna współpracę z Festiwalem w Salzburgu. W październiku 1968 staje po raz pierwszy w kanale orkiestrowym nowojorskiej MET. Prowadził przedstawienie *Don Carlosa* Vrediego, który okazał się jedynym dziełem jakim tutaj dyrygował. W tym samym roku debiutuje w Teatro alla Scala w Mediolanie jako dyrygent operowy, wcześniej, w 1960 roku, dyrygował tutaj koncertem symfonicznym. Pierwszym przedstawieniem jakie prowadził w La Scali była opera *Capuletti i Montecchi* Belliniego z Luciano Pavarottim, Renatą Scotto i Giacomo Aragall. W 1972 roku został szefem muzycznym tej znakomitej sceny. Za jego dyrekcji pojawiły się w tym teatrze nie tylko cykle symfonii Mahlera i Brucknera, ale również opery współczesnych twórców: Luigi Nomo, Luciano Berio, Karlaheinz Stockhausen, Paul Hindemith, Krzysztof Penderecki.

Oczywiście dzieła współczesne były tylko uzupełnieniem bogatego repertuaru, w którym jak zawsze królował Verdi, Puccini, Rossini, Donizetti, Wagner. W 1986 roku przekazuje dyrekcję La Scali Riccardo Mutiemu, a sam przenosi się do Wiednia gdzie zostaje najpierw dyrektorem muzycznym Opery Wiedeńskiej. Rok później powierzono mu funkcję generalnego dyrektora muzycznego Wiednia. Jego pomysłem jest funkcjonujący do dzisiaj festiwal „Wien Modern” promujący muzykę współczesną, która w nawiązaniu do tradycji Wiedniu z trudem zdobywała publiczność. W międzyczasie, od 1971 roku współpracuje stale z Filharmonikami Wiedeńskim, w 1979 roku, został głównym dyrygentem London Symphony Orchestra. Podejmuje też współpracę z zespołem Filharmoników Nowojorskich.

W 1989 roku umiera Herbert von Karajan, który przez wiele lat był szefem Filharmoników Berlińskich, jednej z najświetniejszych orkiestr świata. Członkowie orkiestry w tajnym głosowaniu zdecydowali, że następcą Karajana będzie Claudio Abbado, co ten przyjął z ogromną satysfakcją. Pozostał na stanowisku szefa berlińczyków do 2002 roku zdobywając swoją pracą powszechny szacunek muzyków i publiczności. Następcą, któremu przekazał szefostwo Berlińczyków, jest Simon Rattle. Niemal bezpośrednio po pożegnaniu się z Filharmonią Berlińską podjął współpracę z Festiwalem w Luzernie.

Jedną z ważnych inicjatyw tego znakomitego dyrygenta jest praca z młodymi muzykami. To dla nich w 1978 roku powołał do życia European Community Youth Orchestra, która w 1986 roku przyjęła nazwę: Gustav Mahler Jugendorchester. „ Ta orkiestra jest moją miłością. Oni grają lepiej niż niejeden profesjonalny zespół najwyższej rangi. Ja wierzę w nich, oni we mnie.” – powiedział w jednym z wywiadów. Dwa razy w roku młodzi muzycy zjeżdżają do Wiednia, gdzie mają intensywne próby, po który następuje cykl koncertów po różnych krajach Europy. W 1993 roku Claudio Abbado, razem ze swoją orkiestrą, wystąpił w Poznaniu. W 1981 roku założył też Chamber Orchestra of Europe, z którą dokonał wielu nagrań.

Mimo oficjalnego przejścia na emeryturę nie zwalnia tempa pracy. W grudniu 2004, z Gustav Mahler Jugendorchester nagrał nową wersję IX Symfonii Mahlera na CD oraz na DVD. Nieco wcześniej towarzyszył w nagraniu solowego albumu Annie Netrebko, która przebojem

zdobyła światowe sceny. W styczniu 2005 roku z tą samą orkiestra występował w Hawanie i

Caracas. W 2006 roku, z okazji obchodów Roku Mozarta nagrał, wysoko oceniony, jego *Czarodziejki flet*. Od 2003 roku podjął też stałą współpracę, jako pierwszy dyrygent, z Festiwałem w Luzernie. Na wiosnę 2007 roku zapowiedział wykonanie, z Mahler Chamber Orchestra, wszystkich Koncertów Brandenburskich J. S. Bacha w kilku włoskich miastach. Wszystko to wskazuje, że mimo emerytury na brak pracy i propozycji to Claudio Abbado nie może

© Adam Czopek
adamczopek@poczta.onet.pl